

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Геврек Ю.С.

аспірантка,

Одеський національний морський університет

АКТУАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ СТИВДОРНОЇ КОМПАНІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Діяльність будь-якого підприємства пов'язана з наявністю різноманітних видів ризиків, що обумовлено невизначеністю дії різного ступеню факторів у ринкових умовах господарювання. Окремою групою існуючих ризиків є фінансові ризики, які виникають у сфері фінансових відносин підприємства та напряму впливають на розмір фінансового результату підприємства у вигляді прибутку, вірогідністю фінансових втрат у вартісному виразі.

Фінансовий ризик характеризує ймовірність отримання збитків у результаті здійснення господарської діяльності, насамперед операційної та інвестиційної діяльності [1]. Актуальність управління фінансовими ризиками як суб'єктивно-об'єктивною категорією, яка не лише спричиняє збитки, а й за ефективного керівництва дає додаткові вигоди, стрімко зростає, адже без урахування ризику неможливо здійснювати будь яку фінансову та комерційну діяльність [2, с. 168].

Серед класифікаційних ознак фінансового ризику найбільш розповсюджені такі: податковий, валютний, інфляційний, кредитний, депозитний, портфельний, зменшення фінансової

стійкості, ліквідності, неплатоспроможності, процентний, інвестиційний, втраченої вигоди [3; 4].

Вид діяльності підприємства та його специфічні галузеві особливості впливають на трактування та оцінку фінансового ризику. Так, для підприємств портової діяльності «загроза діяльності може виходити від конкурентів, від власних прорахунків в плануванні і управлінні, від помилок в підборі кадрів. У будь-якому випадку важливим є не уникнення ризику взагалі, а передбачення і зниження ризику до мінімального рівня» [5, с. 79].

Діяльність стивідорних компаній, як важливої частини підприємств портової діяльності, також супроводжується фінансовими ризиками. На теперішній час для стивідорних компаній поза увагою залишається питання удосконалення оцінки фінансового ризику, як у теоретичному, так і у практичному аспектах. Особливе значення в цьому напрямку має дослідження, з урахуванням галузевих особливостей підприємств. Зокрема, необхідність оцінки фінансового ризику стивідорних компаній обумовлено:

– ймовірністю наявності фінансових наслідків, пов'язаних з існуванням домінуючої частки розрахунків в іноземній валюті, що на пряму впливає на присутність валютного ризику, пов'язаного з валютними коливаннями, які за останні роки в Україні є досить суттєвими [6];

– посилення ролі приватного сектора в діяльності підприємств портової діяльності: поряд зі збільшенням економічної ефективності функціонування портового комплексу за рахунок поєднання інтересів усіх учасників процесу відбувається збільшення ймовірності виникнення ризикових фінансових операцій [7];

– інфляційних процесів, у результаті яких відбувається подорожчання ресурсів (матеріалів, палива та ін.), які впливають на чистий прибуток компанії;

– кредитний ризиків, пов'язаних з тим, що клієнт може не виконати свої зобов'язання перед стивідорною компанією у визначені строки, що спричинить виникнення фінансових збитків;

– ризиків зміни процентних ставок, які виникають у випадку кредитного фінансування будівництва гідротехнічних споруд та об'єктів портової інфраструктури, придбання перевантажувального обладнання.

Крім того, за останні роки спостерігається тенденція до зниження фінансової стійкості державних стивідорних компаній України, що є сигналом для визначення чинників, які впливають на дану ситуацію, наслідків ризикових операцій та оптимальної структури джерел формування активів.

Важливий аспект оцінки фінансового ризику – необхідність визначення даних про об'єкт на базі незначної та релевантної інформації, що дозволяє уникнути несуттєвих ознак і параметрів та прискорити процес прийняття управлінських рішень при найменших вартісних витратах та витратах часу.

Отже розвиток теоретичних і методичних основ оцінки фінансового ризику стивідорних компаній і розроблення практичних рекомендацій щодо їх удосконалення є актуальним та потребує подальшого дослідження у напрямках:

– аналізу та систематизації сучасних теоретико-методичних підходів до визначення сутності «фінансовий ризик»;

– розширення системи класифікації існуючих ознак фінансового ризику;

– уточнення понятійно-категорійного апарату, зокрема «ризик упущеної вигоди», який напряму пов'язаний з недостатньою організацією внутрішнього контролю фінансових ризиків на підприємстві;

– визначення впливу факторів на рівень фінансового ризику;

– оцінки особливостей фінансового аналізу як інструменту управління фінансовими ризиками;

– обґрунтування напрямків удосконалення системи управління фінансовими ризиками у діяльності стивідорних компаній;

– розробки методичних основ оцінки фінансового ризику стивідорних компаній, які враховують специфіку діяльності стивідорних компаній;

– розробки *економічного інструментарію оцінки та прогнозування фінансового ризику* стивідорних компаній.

Вирішення актуального наукового завдання, яке полягає в теоретико-методичному та економіко-організаційному забезпеченню оцінки та управління фінансовими ризиками стивідорних компаній дозволить:

– удосконалити понятійно-категорійний апарат; класифікацію існуючих ознак фінансового ризику; класифікацію «ризиків упущеної вигоди»; методичні основи оцінки фінансового ризику стивідорних компаній; систему управління фінансовими ризиками у діяльності стивідорних компаній;

– розвинути методичні підходи до оцінки доцільності застосування ризиково-орієнтованого фінансового контролю; *економічного інструментарію оцінки та прогнозування фінансового ризику* стивідорних компаній; технології фінансового аналізу в частині управління фінансовими ризиками.

Практичне значення очікуваних наукових результатів полягатиме в можливості застосування наукових положень і висновків дослідження у практичній діяльності стивідорних компаній щодо оцінки та управління фінансовими ризиками.

Система управління фінансовими ризиками в розрізі окремих функцій управління, методів та заходів їх практичної реалізації повинна бути спрямована на вибір показників-індикаторів, їх аналіз та прогнозування всіх фінансових операцій, які відбуваються на підприємстві. Як результат, систематичне відстеження, реагування та нормалізація ситуації – уникнення ситуацій, що суттєво впливають на фінансовий результат

підприємства у вигляді прибутку, а в деяких випадках скорочення збитку.

Список використаних джерел:

1. Невмержицький Я. Фінансовий ризик та дивідендна політика підприємства. *Ринок цінних паперів в Україні*. 2006. № 5–6. URL: <http://securities.usmdi.org/?p=22&n=29&s=280>
2. Вінницький П.А., Шокало О.Ю. Управління фінансовими ризиками підприємства. *Економічний простір*. 2010. № 42. С. 168–173.
3. Дерменжі Д.Ф. Визначення сутності фінансових ризиків та основних методів їх оцінки в умовах нестабільної ринкової економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 25. С. 71–74.
4. Жихор О.Б., Балясна Ю.С. Управління фінансовими ризиками та методи їх нейтралізації на підприємстві. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2011. № 2. С. 149–153.
5. Бойко М.О. Ідентифікація і побудова класифікації загроз економічної безпеки підприємств портової галузі. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2015. № 1(50). С. 63–81.
6. Oneshko S., Ilchenko S. Financial monitoring of the port industry companies on the basis of risk-oriented approach. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 14, Issue #1, 2017. pp. 191-199. DOI: 10.21511/imfi.14(1-1).2017.05
7. Онешко С.В. Особливості побудови системи управління економічною безпекою в портовій діяльності. *Проблеми розвитку транспорту і логістики: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*, 26–28 квітня 2017. Одеса, 2017. С. 257–259.